

LATIN og svære ord

Selvom redaktionen har været ude med lugejerr når det gjaldt latin og svære ord, er der læsere, mener, at vi ikke har været flittige nok.

Geologer er berygtet for at tale et fagsprog, der er uforståeligt for alle andre. Der findes ord-bøger og ordlister (også på dansk), der prøver at oversætte det geologiske specialistsprog til almindeligt dagligdags sprog. Men meningen med VARV er jo at gøre jordklodens historie forståelig, uden at læseren skal bruge ordbog.

Vi holder lugejernet parat.

At det geologiske sprog er vanskeligt at forstå skyldes blandt andet dets tilfældige tilblivelse. De nu brugte fagudtryk er blevet til igennem et par tusinde år - basalt, brugt omkring år 0 - og med bidrag fra mange sprog. Der er mange ord taget fra græsk og latin (magma, geologi; erosion, fossil). Der er lokale ord, som er latiniseret ("danium" har med Danmark - at gøre). Og der er almindeligt brugte folkelige ord - d.v.s. der er almindelige ord hos eet folk, men de er uforståelig videnskabelig volapyk for alle andre (pahoehoe, nunatak).

Et geologisk brugt ord kan gradvis have skiftet mening gennem tiden (fossiler) - og det kan på een gang have to helt forskellige betydninger for geologen (moræne) samt eventuelt en helt tredje betydning, når det er ikke-geologen der taler (malm).

Tit og ofte bruges de svære ord for emner, der er praktisk taget ukendte for ikke-geologerne. VARVs redaktion prøver at undgå de svære ord og i stedet bringe en kortfattet forklaring af emnerne.

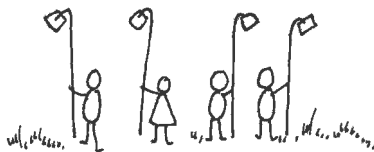
Direkte oversættelse af fremmedord er tit en meget dårlig løsning. Paleocæntid ville blive til det forbløffende: Gammeldaggryny (tid). Nu er paleocæntiden barsk forklaret gennem tidsskemaet bag i hvert VARV hefte.

Om dyr og planter fra fortiden er det sikkert velkendt, at de altid udstyres med et latinsk navn efter strenge internationale regler, der skal sikre entydighed. Kun meget få af dem har danske navne, fordi det som oftest er unødvendigt. Hvor danske navne mangler, vil VARV ikke opfinde nogen men bruge de latinske - dog så lidt som muligt !

"Men når der er et dansk ord for det, skal det bruges" - ja, men med skønsomhed. Yderst almindeligt brugte danske ord betyder forskellige ting i de forskellige landsdele - sand og grus, kridt og kalk er ord, som alle danskere straks lægger en mening i, men det er rigtignok forskellige meninger, eftersom hvor i Danmark man er.

Vi håber, at dette har vist læserne, hvorfor vi sommetider har været lidt tilbageholdende og kejtede med lugejernet.

Red.

STOREBÆLT i bund og grund

RETTELSE TIL ARTIKLEN I NR. 3.

Den sort/hvide del af figuren på siderne 16-17 viser (som nævnt på side 15) et "sandt" profil (højde og længde formindsket i samme grad). Men i stedet for længdemålestokkens 500 meter skal der stå 1000 m, og i stedet for højdemålestokkens 100 meter skal der stå 200 m. Det sorte på figuren er palæocænaflejringerne. Der er regnet med de på side 18 foretagne tolkninger.

RED.